

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Toidu ekspordivõimaluste edendamine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *MPKS*) § 18 lõike 1 ja kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 44 lõike 1 alusel.

Määrusega kehtestatakse toidule uute ekspordivõimaluste leidmiseks korraldatud tegevuste loetelu, tegevuses osalemiseks esitatavad nõuded ning tegevuses osalemiseks taotluse esitamise ja menetlemise kord.

Ekspordi edendamise tegevuste korraldamise eesmärk on võimaldada Eesti ettevõtjatel, kelle põhitegevusala on toiduseaduse § 6 kohaselt toidu käitlemine, leida ekspordivõimalusi uutel sihtturgudel või laiendada olemasolevaid ekspordivõimalusi. Nimetatud tegevustes osalemine võimaldab saavutada Eesti toidusektori eksporditajate ekspordivõimekuse kasvu, arendades ettevõtjate ekspordikompetentsi, kasvatades teadlikkust sihtturgudest ning võimaldades laiendada rahvusvahelist kontaktibaasi.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Maaeluministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna ekspordi ja turuarenduse büroo peaspetsialist Mariann Roos (telefon 625 6245, e-post mariann.roos@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud õigusosakonna peaspetsialist Jaana Lepik (telefon 625 6202, e-post jaana.lepik@agri.ee) ja keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (telefon 625 6523, e-post laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 13 paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala, milleks on toidule uute ekspordivõimaluste leidmiseks korraldatud tegevuste loetelu, tegevuses osalemiseks esitatavad nõuded ning tegevuses osalemiseks taotluse esitamise ja menetlemise kord.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse ekspordi edendamise tegevused.

Lõikes 1 sätestatakse, et eelnõu alusel viiakse ellu tegevusi toidule ekspordi sihtturul uute ekspordivõimaluste leidmiseks. Ellu viiakse eelkõige järgmisi tegevusi.

1. Ekspordi sihtturu tutvustava seminari korraldamine. Seminari peamine eesmärk on pakkuda osalejatele sektoripõhist ajakohast teavet sihtturu kohta. Seminar tutvustab osalejatele muu hulgas konkreetse sihtturu ettevõtluskeskkonda, sealseid ärivõimalusi ja perspektiivseid koostöövaldkondi. Seminaril antakse teavet võimalikest takistustest sihtriigi turule sisenemisel ja võimaluse korral tuuakse näiteid sihtriigis tegutsevate Eesti ettevõtjate kogemustest turule sisenemisel või sihtriigi ettevõtjate kogemustest Eesti ettevõtjatega. Seminaril tutvustatakse sihtriigi ärikultuuri ja jagatakse osalejatele praktilisi soovitusi sihtriigis korraldatavateks ärikohtumisteks.

2. Kohtumise korraldamine ekspordi sihtturul tegutseva ettevõtjaga uute ärikontaktide leidmiseks. *Business to business* (edaspidi *B2B*) kohtumiste korraldamise peamine eesmärk on võimaldada osalejatel sõlmida otsekontakte sihtriigi koostööpartneritega ekspordi edendamise eesmärgil. Selleks korraldatakse igale osalejale individuaalsed kohtumised potentsiaalsete koostööpartneritega sihtriigis, lähtudes osaleja tootest ja ekspordihuvist sihtturul. B2B-

kohtumistele otsitakse sihtriigis potentsiaalseid kliente vastavalt osaleja poolt oma eksporditoote kohta esitatud teabele ning vastavalt hanke alusdokumentides sätestatule kooskõlastatakse kohtumisteks leitud kontaktid alati enne osalejatega. Igale osalejale korraldatakse hanke alusdokumentides sätestatud arv individuaalseid B2B-kohtumisi, mis toimuvad ametlikus ärikohtumise vormis.

3. Ekspordi sihtturul ekspordipotentsiaaliga toote tutvustamine. Toidu tutvustamine sihtriigis võib hõlmata erinevas formaadis korraldatavaid üritusi. Näiteks võib korraldada sihtriigi kaubandusvõrgus Eesti toodete esitlusi, teemanädalaid jm tutvustavaid sündmuseid; korraldada osalejate toodete tutvustamisi messidel; korraldada Eesti toidu kuvandi juurutamise PR-tegevusi sihtriigis jms. Kõik toidu tutvustamiseks korraldatud tegevused sihtriigis peavad aitama kaasa kontaktreisi korraldamise eesmärkide saavutamisele ehk looma osalejatele võimalusi ekspordi edendamiseks sihtriigis.

4. Ettevõtte külastuse korraldamine. Korraldatakse külustus mõnda sihtriigis asuvasse ettevõttesse, organisatsiooni, teadusasutusse vms asutusse eesmärgiga pakkuda kontaktreisil osalejatele võimalus tutvuda teistes riikides sarnases valdkonnas toimuvate sektorispetsiifiliste arengutega. Ettevõtte külastuse organiseerimisel arvestatakse osalevate ettevõtjate profiilide ning tegutsemisvaldkonnaga. Sihtriigis külastatav ettevõtte, organisatsioon, teadusasutus vms asutus peab olema osalevate ettevõtete tegevusvaldkonda silmas pidades asjakohane ning aitama kaasa kontaktreisi korraldamise eesmärkide saavutamisele. Vastavalt hanke alusdokumentides sätestatule kooskõlastatakse ettevõtte külastuse toimumise koht alati enne tellijaga.

Ellu võib viia ka teisi eelnõu § 2 lõikes 1 nimetatuta ekspordi edendamise tegevusi, ent need peavad vastama ekspordi edendamise tegevuste korraldamise eesmärgile ehk võimaldama tegevuses osalejaile leida ekspordivõimalusi uutel sihtturgudel või laiendada olemasolevaid ekspordivõimalusi.

Lõikes 2 sätestatakse, et toidule uute ekspordivõimaluste leidmiseks ei anta vähese tähtsusega abi järgmiste tegevuste elluviimiseks:

- 1) komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352, 24.12.2013, lk 9–17), artikli 1 lõike 1 punktis b nimetatud tegevuseks;
- 2) komisjoni määruse (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT L 190, 28.06.2014, lk 45–54), artikli 1 lõike 1 punktis b nimetatud tegevuseks;
- 3) komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), artikli 1 lõike 1 punktis d nimetatud tegevuseks.

Tulenevalt ülalnimetatud vähese tähtsusega abi andmist reguleerivatest komisjoni määruste preambuli põhjendusest (komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 preambuli punkt 9, komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 preambuli punkt 7 ja komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 preambuli punkt 9) ei peaks abi, millega hüvitatakse messil osalemise kulud või uue toote turule laskmiseks või olemasoleva toote teises liikmesriigis või kolmandas riigis asuvale uuele turule laskmiseks vajaliku uuringu või nõustamisteenuse kulud, üldjuhul käsitama ekspordiga seotud tegevuse kohta antava abina.

Kuna sihtturgu tutvustava seminari korraldamine seisneb peamiselt teabe jagamises ehk sisuliselt nõustamisteenuse osutamises, siis eespool toodust lähtudes ei käsitata seda tegevust ekspordiabina. Lisaks ei käsitata ekspordiabina ekspordi sihtturul ekspordipotentsiaaliga toote tutvustamist, sest tegemist on sisuliselt sama tegevusega kui messil osalemisega, see tähendab,

et osa võib võtta välisturul ühekordsest turundus- või tootetutvustusüritusest, degusteerimisest, messist, väljapanekust ja ekspositsioonist ning nendega seotud ühekordsed turunduskulud kaetakse. Samuti on ekspordi sihtturul tegutseva ettevõtjaga uute ärikontaktide leidmiseks kohtumise korraldamise puhul tegemist sihturu ja võimalike koostööpartnerite kohta esmase teabe kogumisega. Nimetatud tegevusse kaasatakse välisturul tegutsev konsultant ning see tegevus sisaldab välisturu võimaluste analüüsimist ettevõtja toodete seisukohast, võimalike klientide tuvastamist ja esmaste kohtumiste kokkuleppimist. Siinkohal on oluline märkida, et konsultant ei osale vahetult müügitehingu kokkuleppimisel, pakkumise tegemisel ega arve esitamisel. Sihtturul ettevõtte külastuse korraldamisel tutvutakse valdkonna arengutega ning kogutakse teavet sihturu ja võimalike koostööpartnerite kohta, seega osutatakse nõustamisteenust. Seega ei saa ka viimati nimetatud tegevusi käsitada ekspordiabina.

Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 1 lõike 1 punkti d, komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 artikli 1 lõike 1 punkti b ja komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 artikli 1 lõike 1 punkti b kohaselt ei anta abi muu hulgas tegevuseks, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, turustusvõrgu loomise ja toimimise või muude ekspordimisest tulenevate jooksvate kuludega. Ka Euroopa kohus on rõhutanud, et lubamatuks abiks tuleb pidada üksnes abi, mis on vahetult seotud eksporditavate koguste, jaotusvõrgu loomise ja toimimise või muude ekspordimisest tulenevate jooksvate kuludega¹.

Määruse eelnõus nimetatud tegevused – ekspordi sihtturul tutvustava seminari korraldamine, ekspordi sihtturul tegutseva ettevõtjaga uute ärikontaktide leidmiseks kohtumise korraldamine, ekspordi sihtturul ekspordipotentsiaaliga toote tutvustamine ning ettevõtte külastuse korraldamine – keskenduvad eeskätt sihtturul esmaste ärikontaktide loomisele, sihturu kohta teabe hankimisele, toote tutvustamisele sihtturul ja toote turule laskmise võimaluste otsimisele. Seetõttu ei sõltu selle määruse eelnõu kohaselt antava abi suurus sellest, kui suures mahus on tegevuses osaleja valmis oma toodet ekspordima. Samuti ei hüvitata antava abiga näiteks müügikontori loomisega seotud kulusid, edasimüüjatega seotud kulusid, ladude loomise ja nende ülalpidamisega kaasnevaid kulusid ega pidevaid või korduvaid kulusid, nagu näiteks müügispetsialistide töötasud või lähetuskulud.

Järelikult ei ole määruse eelnõus nimetatud ükski toidu ekspordi edendamiseks elluviidav tegevus seotud komisjoni määrustes (EL) nr 1407/2013, (EL) nr 1408/2013 ja (EL) nr 717/2014 viidatud sätetes nimetatud tegevustega, mis tähendab omakorda, et määruse eelnõus nimetatud tegevusi ei saa käsitada ekspordiabina.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse ekspordi edendamise tegevuste kava kehtestamise tingimused.

Kui riigieelarves on konkreetseks eelarveaastaks ekspordi edendamise toetamiseks rahalised vahendid ette nähtud, kehtestab maaeluminister käskkirjaga ekspordi edendamise tegevuste kava. Kui eelarveaastaks rahalisi vahendeid ekspordi edendamise tegevusteks ette nähtud ei ole ja minister tegevuste kava ei kehtesta, ei teki ka õigust taotleda vähese tähtsusega abi ekspordi edendamise tegevustes osalemiseks.

Maaeluministri käskkirjas kehtestatakse (lõige 1) ekspordi edendamise tegevuste üldine kirjeldus, eesmärk, elluviimise tähtaeg ja elluviimise koht. See tähendab, et käskkirjas sätestatakse, millistes sihtriikides ning millises ajavahemikus ekspordi edendamise tegevused konkreetsel eelarveaastal ellu viiakse. Ühtlasi sätestatakse käskkirjaga, mitu tegevust ellu viiakse, ning iga tegevuse puhul lisatakse selle lühikirjeldus, mis täpsustab tegevuste sisu.

---

¹ Euroopa kohtu 28.02.2018 otsus asjas C-518/16 p 55.

Näiteks võivad ühe tegevuse osaks olla ainult B2B-kohtumised, ent teise osaks lisaks B2B-kohtumistele ka messi külastus või Eesti toidu väljapanek sihtriigi turul.

Lõikes 2 sätestatakse, et Maaeluministeerium avalikustab ekspordi edendamise tegevuste kava oma veebilehel ja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse nõuded ekspordi edendamise tegevuse korraldajale.

Lõikes 1 sätestatakse, et ekspordi edendamise tegevuse korraldaja (edaspidi *korraldaja*) valib Maaeluministeerium riigihangete seaduses sätestatud alustel ja korras. See tähendab, et Maaeluministeerium viib pärast eelnõu §-s 3 nimetatud ekspordi edendamise tegevuste kava avaldamist sobivat riigihangete menetlusliiki kasutades läbi hanke või hanked ekspordi edendamise tegevuse korraldaja leidmiseks. Valituks osutunud isikuga sõlmib ta tegevuste korraldamiseks hankelepingu. Korraldaja tegevusvormile eelnõuga piiranguid ei seata. Oluline on, et see isik vastaks nii eelnõus kui ka hankedokumentides sätestatud nõuetele, mis annab eelduse ettevõtjate jaoks edukate kohtumiste korraldamiseks.

Lõikes 2 sätestatakse, et Maaeluministeerium võib korraldaja leidmiseks läbiviidava hanke alusdokumentides näha korraldajale muu hulgas ette järgmisi lisatingimusi.

1. Korraldajal on varasem kogemus vähemalt eelnõu § 2 lõike 1 punktis 2 nimetatud tegevuse elluviimisel. Sellega soovitakse leida korraldaja, kes võib olla ellu viinud ka eelnõu § 2 lõikes 1 nimetatud teisi tegevusi ekspordi sihtturul uute ekspordivõimaluste leidmiseks, ent eelnõu § 2 punktis 2 nimetatud tegevus „ekspordi sihtturul tegutseva ettevõtjaga uute ärikontaktide leidmiseks kohtumise korraldamine“ on peamiseks kvalifitseerimistingimuseks korraldaja leidmiseks läbiviidavas hankes.

2. Korraldajal on ekspordi edendamise tegevuse elluviimiseks vajaliku pädevusega projektijuht. Projektijuhile esitatavad täpsemad nõuded sätestatakse korraldaja leidmiseks läbiviidava hanke alusdokumentides. Millise õigussuhte alusel projektijuht korraldaja jaoks töötab, ei ole oluline. Tegemist võib olla nii töölepingu alusel töötamise kui ka võlaõigusliku lepingu alusel teenuse osutamisega.

3. Korraldajal on ekspordi edendamise tegevuse elluviimiseks korraldaja heaks lepingu alusel sihtturul tegutsev ning sealset ettevõtlus- ja majanduskeskkonda tundev vajaliku pädevusega konsultant (edaspidi *konsultant*). Konsultandile esitatavad täpsemad nõuded sätestatakse korraldaja leidmiseks läbiviidava hanke alusdokumentides.

Ühtlasi sätestatakse korraldaja leidmiseks läbiviidava hanke alusdokumentides, et hankelepinguga sätestatud tegevuste läbiviimiseks ei tohi korraldaja taotleda toetust muudest finantseerimisallikatest.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse nõuded ekspordi edendamise tegevuses osalejale.

Lõikes 1 sätestatakse, et ekspordi edendamise tegevuses võib osaleda konkurentsiseaduse § 2 lõike 1 tähenduses ettevõtja (edaspidi *osaleja*). Konkurentsiseaduse § 2 lõike 1 kohaselt on ettevõtja äriühing, füüsilisest isikust ettevõtja või muu majandus- või kutsetegevuses osalev isik või juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus või ettevõtja huvides tegutsev isik. Isik loetakse osalejaks, kui ta võtab tegevusest ise osa või sellest võtab osa tema töötaja, osanik, aktsionär, liige või juhtorgani liige.

Osaleja esitab ekspordi edendamise tegevuses osalemiseks Maaeluministeeriumile eelnõu §-s 9 nimetatud taotluse, milles märgib muu hulgas ettevõtte nime ja registrikoodi. Eelnõuga

aidatakse kaasa just toidukaupadele ekspordivõimaluste leidmisele, mistõttu saavad nendes tegevustes osaleda ettevõtjad, kelle põhitegevusala on toiduseaduse § 6 kohaselt toidu käitlemine (lõige 2). Viidatud seaduse kohaselt on toidu käitlemine tegevus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 031, 01.02.2002, lk 1–24), artikli 3 lõikes 16 sätestatud toidu tootmise, töötlemise ja turustamise etappides. Nimetatud määruse kohaselt on tootmis-, töötlemis- ja turustamisetapid kõik etapid, kaasa arvatud import, alates toidu esmatootmisest kuni selle hoiustamise, transpordi, müügi või lõpptarbijale tarnimiseni, ning vajaduse korral sööda importimine, tootmine, valmistamine, hoiustamine, transport, turustamine, müük ja tarnimine.

Maaeluministerium kontrollib osaleja põhitegevusala vastavust eelnõu § 5 lõikes 2 sätestatule justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord” lisa 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator EMTAK 2008“ (edaspidi *EMTAK*) kohaselt. Ekspordi edendamise tegevuses võib osaleda ettevõtja, kelle majandusaasta põhitegevusala äriregistri andmetel on EMTAKi kohaselt üks järgmistest:

- 1) liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 101);
- 2) kala, vähilaadsete ja limuste töötlemine ja säilitamine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 102);
- 3) puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 103);
- 4) taimse ja loomse õli ja rasva tootmine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 104);
- 5) piimatoodete tootmine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 105);
- 6) jahu ja tangainete ning tärglise ja tärglisetoodete tootmine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 106);
- 7) pagari- ja makarontoodete tootmine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 107);
- 8) muude toiduainete tootmine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 108);
- 9) valmis loomasööda tootmine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 109);
- 10) joogitootmine (EMTAK 2008, jagu C, alajagu 11);
- 11) üheaastaste põllukultuuride kasvatus (EMTAK 2008, jagu A, alajagu 011);
- 12) mitmeaastaste taimede kasvatus (EMTAK 2008, jagu A, alajagu 012);
- 13) taimede paljundamine (EMTAK 2008, jagu A, alajagu 013);
- 14) loomakasvatus (EMTAK 2008, jagu A, alajagu 014);
- 15) segapõllumajandus (EMTAK 2008, jagu A, alajagu 015);
- 16) kalapüük ja vesiviljelus (EMTAK 2008, jagu A, alajagu 03).

Lõikes 3 sätestatakse, et osalejal peab ekspordi edendamise tegevuses osalemiseks olema ekspordipotentsiaaliga toode. See tähendab, et tegemist peab olema valmis tootega ehk see toode ei tohi olla alles planeerimisel, prototüübi- või muus pooleli olevas faasis, vaid peab olema valmis esitlemiseks, komplekteerimiseks ja välisriiki transportimiseks. Toode on ekspordipotentsiaaliga, kui konsultandi hinnangul on osaleja tootel sihtturul ekspordipotentsiaal ja ärikontaktide leidmine sihtturul on tõenäoline.

Lõikes 4 sätestatakse nõuded ekspordi edendamise tegevuses osalejale. Osaleja peab vastama järgmistele nõuetele.

1. Osaleja on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud summas.
2. Osalejal ei ole riikliku maksu võlga, mis ületab 100 eurot, või tema 100 eurot ületava riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas.

3. Osaleja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti. Maaeluministerium kontrollib osaleja suhtes võimaliku algatatud likvideerimismenetluse või ajutise pankrotihalduri või väljakuulutatud pankrotiotsuse olemasolu Eesti Vabariigi ametlikust võrguväljaandest Ametlikud Teadaanded.

Lõikes 4 sätestatud nõuetele vastavust kontrollib Maaeluministerium.

Eelnõu § 6 lõikes 1 sätestatakse, et toidule uute ekspordivõimaluste leidmiseks korraldatud tegevuses osalemine on:

- 1) põllumajandustoote esmatootmisega tegeleva ettevõtja puhul põllumajanduslik vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 tähenduses (edaspidi *põllumajanduslik vähese tähtsusega abi*);
- 2) kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegeleva ettevõtja puhul kalamajanduslik vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 tähenduses (edaspidi *kalamajanduslik vähese tähtsusega abi*);
- 3) muu toidu tootmise, töötlemise ja turustamisega tegeleva ettevõtja puhul üldine vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 tähenduses (edaspidi *üldine vähese tähtsusega abi*).

Lõikes 2 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi andmisel võetakse arvesse komisjoni määrustes (EL) nr 1408/2013, (EL) nr 717/2014 ja (EL) nr 1407/2013 sätestatud kumuleerimisreeglid.

Lõikes 3 sätestatakse ekspordi edendamise tegevuses osalemiseks osalejale antava vähese tähtsusega abi piirmäärad. Ekspordi edendamise tegevuses osalemiseks arvestatud vähese tähtsusega abi toetusekvivalent ei tohi koos varem antud vähese tähtsusega abiga ületada abi ülemmäärasid järgmiselt.

1. Põllumajandustoote esmatootmisega tegelevale ettevõtjale jooksva majandusaasta ja sellele vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi toetusekvivalent ei tohi koos eelnõu raames antava abiga ületada põllumajandusliku vähese tähtsusega abi ülemmäära 15 000 eurot. Seega tuleb Maaeluministeriumil kontrollida osaleja põllumajandusliku vähese tähtsusega abi limiiti. 15 000 euro piirmäära järgimisel tuleb teada, et see arvutatakse ühe ettevõtja kohta vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 artikli 2 lõikes 2 sätestatule. Maaeluministerium hindab osalejale tekkivat põllumajandusliku vähese tähtsusega abi komponenti ekspordi edendamise tegevuses osalemisel vastavalt korraldaja leidmiseks läbiviidud hankes sätestatud tegevuste läbiviimise maksumusele ning selle alusel määratakse igale osalejale põllumajandusliku vähese tähtsusega abi suurus.

2. Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevale ettevõtjale jooksva majandusaasta ja sellele vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi toetusekvivalent ei tohi koos eelnõu raames antava abiga ületada kalamajanduslikku vähese tähtsusega abi ülemmäära 30 000 eurot. Sarnaselt põllumajandusliku vähese tähtsusega abi arvestamisele tuleb Maaeluministeriumil kontrollida osaleja kalamajanduslikku vähese tähtsusega abi limiiti. 30 000 euro piirmäära järgimisel tuleb teada, et see arvutatakse ühe ettevõtja kohta vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 artikli 2 lõikes 2 sätestatule. Maaeluministerium hindab osalejale tekkivat kalamajandusliku vähese tähtsusega abi komponenti ekspordi edendamise tegevuses osalemisel vastavalt korraldaja leidmiseks läbi viidud hankes sätestatud tegevuste läbiviimise maksumusele ning selle alusel määratakse igale osalejale põllumajandusliku vähese tähtsusega abi suurus.

3. Muu toidu tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevale ettevõtjale jooksva majandusaasta ja sellele vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi toetusekvivalent ei tohi koos eelnõu raames antava abiga ületada üldise vähese tähtsusega

abi ülemmäära 200 000 eurot. Maaeluministerium kontrollib osaleja üldise vähese tähtsusega abi limiiti. 200 000 euro piirmäära järgimisel tuleb teada, et see arvutatakse ühe ettevõtja kohta vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 2 lõikes 2 sätestatule. Maaeluministerium hindab osalejale tekkivat üldise vähese tähtsusega abi komponendi ekspordi edendamise tegevuses osalemisel vastavalt korraldaja leidmiseks läbiviidud hankes sätestatud tegevuste läbiviimise maksumusele ning selle alusel määratakse igale osalejale põllumajandusliku vähese tähtsusega abi suurus.

Maaeluministerium kontrollib osaleja vähese tähtsusega abi vaba jääki riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrist. Maaeluministerium registreerib ekspordi edendamise tegevuses osalemise kaudu tekkinud vähese tähtsusega abi komponendi riigiabi ja vähese tähtsusega abi registris. Vähese tähtsusega abi saaja on üldjuhul osaleja ise. Kui osalejaks on näiteks mittetulundusühing, kes esindab üksnes oma liikme toodet, siis vähese tähtsusega abi saaja on mittetulundusühingu liige, kelle toodet ta esindab.

Lõikes 4 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi ülemmäär arvestatakse osaleja jooksva majandusaasta ja sellele vahetult eelnenud kahe majandusaasta kohta.

Lõikes 5 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi saaja on osaleja ise või tema ettevõtjast liige.

Lõikes 6 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel loetakse üheks ettevõtjaks sellised ettevõtjad, kes on omavahel seotud komisjoni määrustes (EL) nr 1408/2013, (EL) nr 717/2014 ja (EL) nr 1407/2013 sätestatu kohaselt.

Komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013 artikli 2 lõike 2, komisjoni määruse (EL) nr 717/2014 artikli 2 lõike 2 ja komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 2 lõike 2 kohaselt hõlmab „üks ettevõtja” kõik ettevõtted, mille vahel on vähemalt üks järgmistest suhetest:

- a) ettevõtte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike häälteenamust;
  - b) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
  - c) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
  - d) ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike häälteenamust.
- Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on punktides a–d kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu.

Eelnõu §-s 7 sätestatakse eelnõu § 2 lõikes 1 loetletud tegevuste elluviimiseks mitteabikõlblikud kulud. Hankelepingu alusel ekspordi edendamise tegevuste korraldamiseks makstav tasu ei tohi hõlmata järgmisi kulusid.

1. Osaleja transpordikulu sihtriiki ja tagasi. See tähendab, et kontaktreisil osaleja kannab ise transpordikulud sihtriiki ja tagasi. Transpordi organiseerimisel aitab osalejat korraldaja, kes broneerib kõigile kontaktreisil osalejatele vajaliku transpordi sihtriiki ja tagasi. Arve transpordi korraldamise eest edastab korraldaja osalejale.

2. Osaleja transpordikulu sihtriigis, mis ei ole seotud eelnõu § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuste elluviimisega. See tähendab, et osaleja enda kanda on transpordikulud, mis on tehtud sihtriigis muul eesmärgil kui kontaktreisi osaks oleva tegevuse raames korraldatud transport. Näiteks on abikõlblik kulu transport sihtturuseminarile ja tagasi, transport B2B-kohtumistele ja tagasi, transport ettevõtte- või messi külastusele ja tagasi. Abikõlblik ei ole aga näiteks transpordikulu, mille osaleja on teinud kontaktreisi ajal sihtriigi vaatamisvääruse külastamiseks.

3. Osaleja reisikindlustuskulu. Kui osaleja otsustab vormistada reisikindlustuse, kannab selle kulu osaleja ise. Sarnaselt osaleja transpordi organiseerimisega sihtriiki ja tagasi abistab kindlustuse organiseerimisel osalejat korraldaja. Arve reisikindlustuse eest edastab korraldaja osalejale.

4. Osaleja majutuskulu. See tähendab, et kontaktreisi vältel korraldatava majutuse eest tasub osaleja ise. Majutuse organiseerimisel abistab osalejat korraldaja. Arve majutuse eest edastab korraldaja osalejale.

5. Osaleja toitlustuskulu, välja arvatud eelnõu § 2 lõikes 1 nimetatud tegevuste elluviimise raames korraldatav sündmus. See tähendab, et osaleja enda kanda on kulu toitlustusele, mis on tehtud sihtriigis muul eesmärgil kui kontaktreisi osaks oleva tegevuse raames korraldatud toitlustus. Näiteks on abikõlblik kulu sihtturuseminari raames korraldatav toitlustus, Eesti toidu kuvandi tutvustamiseks korraldatava ürituse toitlustuskulu.

Eelnõu §-s 8 sätestatakse taotluse esitamine ja taotluse esitamise tähtaeg.

Lõike 1 kohaselt avalikustab Maaeluministerium pärast korraldajaga hankelepingu sõlmimist oma veebilehel ja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded teate, milles kutsub ettevõtjaid osalema ekspordi edendamise tegevuses. Teates avaldatakse tegevuse elluviimise sihtturg, eksporditav toode ja tootekategooria, kavandatavad tegevused ja nende elluviimise tähtaeg, taotluse esitamise tähtaeg.

Lõikes 2 sätestatakse, et ekspordi edendamise tegevuses osalemiseks esitab osaleja selleks ettenähtud tähtajal Maaeluministeriumile avalduse koos vajalike dokumentidega (edaspidi *taotlus*).

Eelnõu §-s 9 sätestatakse nõuded ekspordi edendamise tegevuses osalemiseks esitatavale taotlusele, mis peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) osaleja nimi, registrikood ja kontaktandmed;
- 2) osaleja esindusõigust omava isiku nimi, isikukood ja kontaktandmed;
- 3) osaleja ettevõtte lühikirjeldus, mis sisaldab andmeid ettevõtte tegutsemisalal tegutsemise aja, tegevusala ja töötajate arvu kohta;
- 4) osaleja taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta käive ja ekspordikäive juhul, kui need ei ole kättesaadavad äriregistrist;
- 5) ekspordi edendamise tegevuste kavas nimetatud tegevuse nimetus koos tegevuse elluviimise orienteeriva ajaga;
- 6) ekspordi edendamise tegevuses osalemise eesmärk, ekspordi edendamise tegevuses osaleja ootused ja kavandatava tulemuse kirjeldus;
- 7) osaleja senise ekspordikogemuse lühikirjeldus;
- 8) ekspordipotentsiaaliga toote kirjeldus osaleja hinnanguga selle ekspordipotentsiaalile;
- 9) ekspordipotentsiaaliga toote keskmised tootmismahud majandusaasta kohta ja kavandatavad ekspordimahud;
- 10) osaleja nägemus ekspordipotentsiaaliga toote turustusvõimalustest, sealhulgas eelistatud müügikanalitest sihtturul.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse osaleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise kord.

Lõike 1 kohaselt vaatab Maaeluministerium taotluse läbi ning kontrollib taotluse tähtaegset esitamist, taotluse esitamisel nõutavate dokumentide olemasolu, taotluses esitatud andmete õigsust ja osaleja vastavust tegevuses osalemise nõuetele.

Lõike 2 kohaselt edastab Maaeluministeerium korraldajale taotlused, mille puhul on kontrollitud nende nõuetele vastavust, välja arvatud eelnõu § 5 lõikes 3 sätestatud nõudele vastavust. Korraldaja edastab taotlused omakorda konsultandile hindamiseks ja tagab Maaeluministeeriumile konsultandi kirjaliku hinnangu saamise hankelepingus sätestatud tähtaja jooksul.

Osaleja toote ekspordipotentsiaali teeb Maaeluministeerium kindlaks konsultandi kirjaliku hinnangu alusel. Eelnõu § 5 lõike 3 teise lause kohaselt on toode ekspordipotentsiaaliga, kui konsultandi hinnangul on osaleja tootel sihtturul ekspordipotentsiaal ja ärikontaktide leidmine sihtturul on tõenäoline. Eespool nimetatud kriteeriumite alusel hindab konsultant taotlusi. Oluline on hindamiskriteerium „ärikontaktide leidmise tõenäosus sihtturul“ – selle alusel hinnates on näha, kellele konsultant oma ekspertiisile tuginedes kõige tõenäolisemalt ärikontaktid sihtturul leiaks. Lõike 3 kohaselt annab konsultant taotluses kirjeldatud toote ekspordipotentsiaalile hinnangu ja moodustab selle alusel taotluste paremusjärjestuse; nii hindamine kui ka taotluste paremusjärjestus peavad olema toodud konsultandi kirjalikus hinnangus.

Konsultandi kirjaliku hinnangu alusel kontrollib Maaeluministeerium eelnõu § 5 lõikes 3 sätestatud nõudele vastavust. Maaeluministeerium teeb eespool nimetatud hinnangule toetudes kindlaks, kas osaleja tootel on sihtturu eripärasid silmas pidades seal turgu ning kas konsultant, kes osalejatele sihtturul potentsiaalseid ärikontakte otsima hakkab, on võimeline leidma osaleja toodet silmas pidades arvestatavad kontaktid ärikohtumisteks. See on oluline osa osalejate taotluste hindamisest, sest kui konsultant hindab sihtturul ärikontaktide leidmise tõenäosuse väikeseks, on otstarbekas kaasata kontaktreisile osalejad, kellele kõige suurema tõenäosusega leitakse sihtturul kontaktid. Osaleja, kelle toode ei ole ekspordipotentsiaaliga, see tähendab, tema toode ei vasta § 5 lõikes 3 sätestatud nõudele, taotlus jäetakse rahuldamata.

Eelnõu §-s 11 sätestatakse taotluse hindamise kriteeriumid ja hindamise kord.

Lõikes 1 sätestatakse, et kui kõikide nõuetele vastavate taotluste rahuldamiseks ei ole piisavalt eelarvehahendeid, hindab Maaeluministeerium nõuetele vastavaid taotlusi ja moodustab hindamise tulemusel saadud hindepunktide alusel taotluste lõpliku paremusjärjestuse. See tähendab, et taotlusi hinnatakse juhul, kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamiseks ei piisa ekspordi edendamise tegevuse elluviimiseks ettenähtud eelarvelistest vahenditest. Kui rahalisi vahendeid on piisavalt, kontrollitakse üksnes taotluste nõuetele vastavust, sealhulgas eelnõu § 5 lõikes 3 sätestatud nõudele vastavust, mis tehakse kindlaks sihtriigi konsultandi kirjaliku hinnangu alusel.

Lõikes 2 sätestatakse, et taotluste lõplik paremusjärjestus moodustatakse konsultandi paremusjärjestuse ja lõikes 4 nimetatud hindamiskomisjoni paremusjärjestuse alusel.

Lõikes 3 sätestatakse, et taotluste hindamiseks ning lõikes 4 nimetatud hindamiskomisjoni paremusjärjestuse ja taotluste lõpliku paremusjärjestuse moodustamise ettepaneku tegemiseks moodustab maaeluminister hindamiskomisjoni, mis koosneb vähemalt neljast liikmest, sealhulgas Maaeluministeeriumi ja erialaliitude esindajatest (edaspidi *hindamiskomisjon*).

Hindamiskomisjon moodustatakse juhul, kui eelnõu § 10 lõikes 3 nimetatud konsultandi kirjaliku hinnangu alusel selgub, et nõuetele vastavate taotluste rahastamiseks ei piisa ekspordi edendamise tegevuse korraldamiseks ettenähtud eelarvelistest vahenditest. Näiteks esitatakse ekspordi edendamise tegevuses osalemiseks seitse taotlust, mille puhul on kontrollitud nende

nõuetele vastavust, välja arvatud eelnõu § 5 lõikes 3 sätestatud nõudele vastavust, ning kõik taotlused vastavad kontrollitud nõuetele. Kuna ka konsultandi kirjaliku hinnangu kohaselt on temale edastatud taotlustes kirjeldatud tooted ekspordipotentsiaaliga, siis ei jätku eelarvevahendeid kõigi taotluste rahuldamiseks. Seega tuleb Maaeluminister moodustada taotluste hindamiseks hindamiskomisjon, kes hindab ja koostab sarnaselt konsultandiga kõigepealt hindamiskomisjoni taotluste paremusjärjestuse ning seejärel taotluste lõpliku paremusjärjestuse.

Lõikes 4 sätestatakse, kuidas hindamiskomisjoni hindab taotlusi ning moodustab liikmete antud hindamispunktide alusel taotluste paremusjärjestuse (edaspidi *hindamiskomisjoni paremusjärjestus*) järgmiste hindamiskriteeriumite alusel:

- 1) osaleja ekspordikäive;
- 2) osaleja ekspordikäibe osakaal kogukäibes;
- 3) ekspordiks valmis toode ja osaleja nägemus ekspordile suunatud toote turustusvõimalustest, sealhulgas eelistatud müügikanalitest sihtturul;
- 4) osaleja senine ekspordikogemus;
- 5) komisjoni hinnang osaleja toote ekspordipotentsiaalile, sealhulgas osaleja ekspordivõimekusele uuele turule sisenemisel;
- 6) osaleja veebileht eesti ja vähemalt ühes võõrkeeles.

Hindamismetoodika hindamiskomisjoni töö tegemiseks kehtestab maaeluminister käskkirjaga (lõige 5). Käskkirjas sätestatakse, et iga hindamiskomisjoni liige hindab taotluseid lõikes 4 sätestatud hindamiskriteeriumite kohaselt individuaalselt ning moodustab nendest oma paremusjärjestuse. Iga hindamiskomisjoni liige annab individuaalselt igale taotlusele punktid järgmiselt: viimasel kohal olevale taotlusele antakse kaks punkti ja igale järgmisele kahe punkti võrra enam punkte. Iga hindamiskomisjoni liige moodustab oma hindamistulemuse alusel oma paremusjärjestuse taotlustest. Seejärel moodustatakse kõigi hindamiskomisjoni liikmete taotluste paremusjärjestustest ühine hindamiskomisjoni paremusjärjestus.

Taotluste lõpliku paremusjärjestuse moodustamine on sätestatud lõikes 6: taotluste lõpliku paremusjärjestuse moodustamiseks antakse eraldi konsultandi paremusjärjestuses ja hindamiskomisjoni paremusjärjestuses viimasel kohal olevale taotlusele kaks punkti ja igale järgmisele kahe punkti võrra enam punkte. Taotluste lõpliku paremusjärjestuse moodustamiseks liidab hindamiskomisjon mõlema paremusjärjestuse punktid.

Taotluste lõpliku paremusjärjestuses loetakse paremaks suurema hindepunktide summa saanud taotlus (lõige 7).

Lõikes 8 sätestatakse, et taotluste lõplikus paremusjärjestuses eelistatakse võrdsete näitajatega taotluste puhul taotlust, millel on kõrgem konsultandi antud järjekoh.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise kord.

Lõike 1 kohaselt rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused, kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ei ületa ekspordi edendamise tegevuste korraldamiseks ettenähtud eelarvevahendeid.

Lõikes 2 sätestatakse, et kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ületab ekspordi edendamise tegevuste korraldamiseks ettenähtud eelarvevahendeid, rahuldatakse

taotluste hindamise tulemusel koostatud taotluste lõpliku paremusjärjestuse alusel eelarve piires parimad nõuetele vastavad taotlused.

Lõikes 3 sätestatakse, et taotlus jäetakse rahuldamata MPKS-i §-s 14 ning KTKS-i § 44 lõikes 4 sätestatud alustel.

MPKS-i § 14 kohaselt jätab Maaeluministerium taotluse rahuldamata, kui:

- 1) taotleja on teadlikult esitanud valeandmeid või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 2) taotleja ei vasta toetuse saamiseks MPKS-is ja teistes õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 3) taotleja on eelmisel aastal sama liiki toetust taotledes teadlikult esitanud valeandmeid;
- 4) taotlejalt on nõutud eelmisel aastal makstud sama liiki toetuse tagasimaksmist riigieelarve tuludesse;
- 5) toetuse väljamaksmise aasta eelarves puuduvad vahendid toetuse maksmiseks.

KTKS-i § 44 lõike 4 kohaselt jätab Maaeluministerium taotluse rahuldamata, kui:

- 1) abi taotleja, taotlus, kavandatav tegevus või abikõlblikud kulud ei vasta § 44 lõike 1 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud nõuetele;
- 2) taotlust ei ole võimalik rahuldada, sest hindamistulemuste alusel välja valitud parema taotluse rahuldamisega on abi andmiseks ettenähtud vahendite jääk ammendunud, või
- 3) taotluses on esitatud valeandmeid või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil.

Lõikes 4 sätestatakse, et Maaeluministerium teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 70 kalendripäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtpäevast.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse ekspordi edendamise tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamine kord.

Lõike 1 kohaselt esitab korraldaja Maaeluministeriumile pärast tegevuse elluviimist aruande, mis sisaldab järgmisi dokumente:

- 1) elluviidud tegevuse programm;
- 2) tegevuse elluviimise käigus kasutatud esitlusmaterjalid (elektrooniliselt);
- 3) osalejate nimekiri elektrooniliselt, mis sisaldab järgmisi andmeid: osaleja nimi, registrikood, e-posti aadress ja kontakttelefon;
- 4) tegevusest osa võtnud isikute originaalallkirjadega registreerimisleht, mis sisaldab järgmisi andmeid: osaleja nimi ja tegevusest osavõtnud isiku nimi ja allkiri;
- 5) nimekiri sihtturul toimunud kohtumistest;
- 6) kõikide osalejate täidetud tagasisidelehed.

Maaeluministerium kontrollib lõike 2 kohaselt esitatud aruande nõuetele vastavust, see tähendab, kas tegevused on ellu viidud ja kõik dokumendid on nõuetekohased. Kui aruanne vastab nõuetele, koostab Maaeluministerium ekspordi edendamise tegevuse vastuvõtuakti, mille allkirjastavad Maaeluministerium ja korraldaja.

Lõikes 3 sätestatakse, et hankelepingus ettenähtud tasu ei maksta välja enne, kui korraldaja on esitanud nõuetekohase aruande. Tasu maksmise täpsemad tingimused lepatakse kokku hankelepingus.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks komisjoni määrus (EL) nr 1408/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris (ELT L 352, 24.12.2013, lk 9–17), komisjoni määrus (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris (ELT L 190, 28.06.2014, lk 45–54), ning komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Ekspordi edendamise tegevustes osalemine aitab parandada Eesti toidu turustusvõimalusi ja suurendada ekspordialast konkurentsivõimet toidule ekspordi sihtturul uute ekspordivõimaluste leidmise kaudu.

Antav vähese tähtsusega abi aitab kaasa ekspordi edendamise tegevuses osaleva ettevõtja ekspordivõimaluste loomisele või laiendamisele uutel või olemasolevatel sihtturgudel. Ekspordi edendamise tegevused võimaldavad saavutada Eesti toidusektori eksportijate ekspordivõimekuse kasvu, arendades ettevõtjate ekspordipädevust, kasvatades teadlikkust sihtturgudest ning võimaldades laiendada rahvusvahelist kontaktibaasi. Ühtlasi aitavad nimetatud tegevused kaasa Eesti toidu ja toidutööstuste kuvandi tutvustamisele välisturgudel.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Vahendid ekspordi edendamise tegevuste korraldamiseks nähakse ette riigieelarves. 2018. aasta ekspordi edendamise tegevuste korraldamiseks ettenähtud eelarvelised vahendid on kinnitatud Maaeluministeriumi valitsemisala eelarves.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile ning Rahandusministeriumile.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Rahandusministerium kooskõlastas eelnõu märkustega. Ettepanekud esitasid ka Toiduliit ja Põllumajandus-Kaubanduskoda. Märkused ja ettepanekud ning nendega arvestamine või mitteamestamine kajastuvad seletuskirja lisan.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler